

Ne varajte se! Vojna še ne bo končana! Kupite Liberty bond!

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Oredniški in upravniški pre-
stori: 2637 N. Lawndale av.

Office of publication:
2637 N. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XI.

Črna lista. Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., sredi, 9. oktobra (Oct. 9) 1918.

Yearly subscription \$3.00 ŠTEV.—NUMBER 237.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1102, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

“Nobenega premirja, dokler je armada na tujih tleh!”

WILSON HOČE POJASNILA, KAJ MISLI KAJZER Z NOTO.

Predsednik hoče vedeti v čigavem imenu govori kancelar.

Washington, 8. okt. — Državni tajnik Lansing je danes izročil švicarskemu poslaniku noto sledeče vsebine:

Gospod: — Potrjujem v imenu predsednika prejem note z dne 6. oktobra, ki vsebuje komunikacijo nemške vlade, in po navodilu predsednika Vas prosim, da vprašate cesarsko nemško vlado sledeče:

Predno predsednik odgovori cesarski nemški vladi in v svrhu, da bo njegov odgovor jasn in brez ovinkov kakor sahtevajo mo mentalni interesi, hoče biti na jasnem, kaj pravzaprav pomeni nota cesarskega kancelarja. Ali misli cesarski kancelar, da cesarska nemška vlada sprejme pogoje, ki jih je podal predsednik v svojem govoru pred kongresom zadnjega 8. januarja in v posamejnih govorih, in da je njen namen, če se poda v mirovna pogajanja, le sporazum, meti se, kar se tiče praktičnih podrobnosti v izvajanju teh pogojev?

Kar se tiče sugestije za premirje, je predsednik primoran izjaviti, da ne more predlagati vladam, s katerimi je vlada Združenih držav sodnjena proti centralnim državam, da naj ustavijo vojno, dokler se armada centralnih držav na tleh zaveznikih držav. Prava namena pri razpravi za mir zavira od tega, da centralne države takej namena svoje čete povzročijo invadiranih teritorijev.

Predsednik je tudi opravičen vprašati, dali cesarski kancelar govori in v imenu obstoječe vlade, katara do zdaj vodi vojno. On odgovarja, da je odgovor na ta vprašanja potreben in važen v vseh ohr.

ROBERT LANSING.

SENATORJI SVARE PRED NEMŠKO PARTIJO.

Ameriško ljudstvo je za brezposojno kapitulacijo.

Washington, D. C. — Senatorji so pričeli v ponedeljek zgodaj razpravljati o nemški mirovni ponudbi. Senator Poindexter iz Washingtona jo je imenoval “največjo nevarnost”.

Ko je senator Poindexter izjavil, da premirje pomeni konec vseh vojaških akcij in če je spremljano, da sovražnik zapusti Belgijo in Francijo, je to zmaga za Nemčijo, je senator Hitchcock iz Nebraske, predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve, odgovoril, da nemška mirovna ponudba priznava tudi štirinajst točk, ki jih je predsednik razglasil v svoji addressi dne 8. januarja.

Senator Hitchcock je rekel, da je med predsednikovimi točkami tudi odškodnina za Belgijo in Francijo in vrnitev Alzacije in Lorene Franciji.

Senator McCumber iz Severne Dakote je izjavil, da je pripravil resolucijo, ki varuje funkcije senata.

Senator Poindexter je menil, da naj senatni odsek za zunanje zadeve išče nasvete, če bi pričela kakšna pogajanja z vlado in da naj deželo svare pred nevarnimi objavljenimi sugestijami, da se naj dovoli premirje, če se sovražnik umakne z osvojenega teritorija.

Ameriško ljudstvo potrpežljivo čaka na Wilsonovo besedo in medtem kupuje bonde svobode, ker ve, da Ameriko še čaka ogromno delo predno bo konec vojne.

Poročila iz vseh krajev Amerike se strinjajo, da je ameriško ljudstvo odlično proti vsakemu mirovnemu pogajanju s kajzerjevo vlado. Od vseh strani prihajajo glasovi, da se mora Nemčija brezpogojno podati. Tega mnenja so tudi kongresniki in senatorji v Washingtonu. Brzjavke iz Londona, Pariza in Rima prinašajo oake zahteve zaveznikih narodov

KONČNI WILSONOV ODGOVOR PRIDE V IMENU VSEH ZAVEZNIKOV.

Predsednik se posvetoje s zavezniki vladami in njegov zadnji odgovor bo veljal za vse.

MIR ZAVISI OD NEMŠKEGA LJUDSTVA.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson bo odklonil ponudbo centralnih sil za kompromisen mir, toda tega ne bo storil le kot zastopnik ameriškega ljudstva, ampak nastopil bo kot predstavnik vseh narodov, ki so v boju proti centralnim silam.

Predsednik je v brzjavni zvezi z zavezniki vladami in v političnih krogih sodijo, da bo rezultat teh pogovorov tak, da centralne sile lahko dobe mir, če se brez pogojev podajo, premirje se pa dovoli na podlagi, da sovražnik zapusti Belgijo in Francijo.

Švicarski poslanik je izročil nemško mirovno noto predsedniku v ponedeljek. Avstrijska nota, ki je skoraj enaka nemški, je bila izročena po švedskem poslaniku državnemu tajniku Lansingu.

Mr. Wilson je čel takoj v svojo sobo, da preštudira noto, kasneje je pa konferiral z mr. Lansingom. Jasno je bilo v začetku, da je predsednik bil ravno toliko pri volji sprejeti nemško noto za pogajanje o miru kot ameriško ljudstvo v splošnem, dasiravno je noto spremljala obljuba, da ohranja Nemčija sprejema predstavnike mirovne pogodbe za podlago pri mirovnih pogajanjih.

V smislu priporočila nemškega kancelarja je predsednik po ameriških poslanih sporočil noto vsem ententnim vladam, ki so bile ob enem obveščene, kako misli ameriška vlada odgovoriti na noto.

Polkovnik E. M. House, predsednikov svetovalec in njegov osebni zastopnik v mnogih zaupnih zadevah, je dospel v Belo hišo v ponedeljek zvečer.

Nemški kancelar, princ Maksimilijan, je s tem prepričan, da ni dobil tako hiter odgovor kot avstro-ogrski vladar pred štirinajstimi dnevi, da je priporočil, naj ne ponudba sporoči ententnim vladam. Nemški kancelar je s tem malo dosegel, kajti odgovor bo sedaj odgovor vseh narodov, ki ne bojujejo proti centralnim silam, ki se ne bo preveč zaklanjal.

Nemško ljudstvo bo izvedelo iz zaveznikovega odgovora, da je namen Združenih držav in zaveznikov zdrobiti pruski militarizem, da ne bo več ogrožal miru svobodnih narodov. Nemško ljudstvo bo lahko spoznalo, da čimprej se opusti svojih vladarjev, ki tvorijo nevarnost za civilizacijo vsega sveta, toliko prej pride mir, ki bo enako varoval eksistenco nemškega ljudstva kot drugih ljudstev.

Predsednik je prepričan, da se nemška vlada prejalistej opreže Hohenzollernove, Habsburške in militaristične kaste.

Nemško ljudstvo mora spoznati fakt, da le tedaj ne bodo zavezniki armade stopile na nemška tla, če spodi svoje vladarje, ki so povzročili to vojno in so pogazili vse človeške pravice in predlomili vse mednarodne pogodbe. Če nemško ljudstvo ne pride do tega spoznanja, naj pripiše samo sebi vse posledice, kajti mir bodo potem pri silile ameriške in zavezniki armade.

Nemško ljudstvo naj bo prepričano, da ameriško ljudstvo trdno stoji za predsednikom Wilsonom

ČEZ 4 MILJARDE VOJNEGA POSOJILA JE TREBA PODPISATI.

Odjemalci četrtega posojila svobode bi se morali pošuriti, kajti čas je kratek.

MNOGA MESTA SO DOSEGLA KVOTO.

Washington, D. C. — Ko je prišel drugi teden kampanje za četrto posojilo svobode, so imeli distriktni ravnatelji pred sabo težko nalogo. Od tega dne do 19. oktobra je treba na dan povprečno podpisati \$416,000,000 posojila svobode, da se doseže vsota \$6,000,000,000. Ta izjava je izdelana na podlagi poročil bank in posojilnic.

Nekateri ljudje, ki so podpisali tretje posojilo, so pozabili, da morajo pri četrtem posojilu podpisati višjo vsoto, da bo posojilo veliko uspeh.

Zakladniški department je prejel v ponedeljek le bolj raztresena poročila. Distrikta iz Clevelanda in San Franciscosa sta sporočila, da sta dosegla vsoto \$100,000,000. V krajih, v katerih razsaja influenca, se vrši kampanja od hiše do hiše.

V okraju Cook, v katerem se nahaja Chicago, je bilo v ponedeljek podpisane posojila do \$80,000,000. Vseh podpisovalcev je 275,000.

Iz države Michigan poročajo, da sta okraja Omac in Milwaukee dosegla določeno vsoto. V okraju Wayne, v katerem se nahaja Detroit, je podpisanih \$42,000,000, ali 59 odstotkov določene vsote.

V državi Wisconsin je bil storjen v zadnjih dveh dneh velik napredek. Milwaukee je sporočil do sobote zvečer, da je podpisanih \$19,992,000, ali 61 odstotkov od določene vsote. Okraj Richland v Wisconsinu je dosegel svojo vsoto, mnogi drugi okraji so pa blizu določene vsote, ali so jo pa že dosegli.

Okraja Decatur in Wayne v Indiani sta dosegli določeno vsoto že v soboto.

V Illinoisu so podpisali določeno vsoto v okrajih Henderson, Stark in Sangamon.

“Svoboda ali smrt!” gre klic od enega konca revolucionarne Češke do drugega.

Pariz, 8. okt. — Češka Narodna Zveza je na viharnem shodu v Pragi izdala sledeče geslo svojim članom: “Svoboda ali smrt!”

Danes je prišla vest, da je avstro-ogrski se pripravljajo veliki dogodki.

Kupite liberty bond! Ako ste ga že kupili, kupite drugega!

In če predsednik odkloni nemško ponudbo, je odgovoril iz arca ogromne večine ameriškega ljudstva in vseh drugih ljudstev, ki se bojujejo proti avtokraciji in nemškemu militarizmu.

V diplomatskih krogih sodijo, da pridejo vladarji centralnih držav po odklonitvi tega predloga, da bolj liberalni pogoji na dan, da obvarujejo svoje dežele pred invazijo.

Fakt je, ki se ne da utajiti, da ameriške in zavezniki armade podpirajo njih ljudstva in da te armade neprenehoma napredujejo, odkar so bile nemške armade tepene pri Chateau Thierryju. Zategadelj pa čas tudi ni več daleč, ko bodo centralne sile prisiljene sprejeti pogoje Združenih držav in zaveznikov.

ZAKAJ JE OMEJENAPAKETNA POŠTA ZA VOJAKE ONKRAJ MORJA!

Francoška pošta je preobložena s delom in pisma za vojake morajo biti neovirana.

OGRONOMEN PROBLEM.

Washington, D. C. — Majhno nezadovoljnost v ameriškem vojaškem življenju, s katero se peča pisma iz Francije, je povzročila odredba vojnega departmenta, ki omejuje poštno pošiljavo poštnih zavojev, namenjenih vojakom pri ameriški ekspediciji. Bojevniki niso posebno zainteresirani v detajle, kako se prevaža pošta. Oni samo vedo, da jim poštna odredba glede pošiljanja zavojev na fronti jemlje periodično iznenadenje, ki jim je lani napravilo največ veselja in jih je odskodilo za trpljenje in nevarnost, ki jih prinaša bojevanje v tuji deželi. Vred tega niso fantje onkraj morja zadovoljni z odredbo in razpravljajo o nji kot o nepravilni omejitvi njih pravice.

Uradniki vojnega departmenta, od katerih ima večina sнове ali oče sorodnike v Franciji, vedo, da je nemogoče modificirati odredbo, dasiravno simpatizirajo s pritožbami vojakov z ozirom na omejitve zavojev. Oni so zavedajo, da so možje na fronti izredno potrpežljivi glede trpljenja, ki se ga ne more odpraviti, vendar ne trdijo, da navedejo vsakemu posameznemu bojevniku vzroke za odredbo, da lahko razumejo razloge, ki so rodile prepoved velike pošte.

Če bi vsak Američan v prek morskimi sili prejel na mesec pet funtov težak zavoj, tedaj bi poštni uslužbenec na francoskem imeli opraviti s 5000 tonami tovarne pite, še poleg velike pošte, ki daje sedaj poštnim oblastim delo do skrajne meje. Če bi vsaki mesec imela pošta opraviti še s temi 5000 tonami tovarne pošte, bi bili vojaški poštni sistem ugnan do konca in pisma, ki so bolj važna za vojake in jim napravijo več veselja kot sladice, cigarete ali knjige od doma, bi zakasnela, mogoče bi bila dostavljena še le čez več mesecev po prihodu v Francijo.

Za prevažanje 5000 ton zavojev bi potrebovali na mesec še štiri priložne velike parnike. Če bi odvezli ta tovarni prostor transportnemu sistemu med Združenimi državami in Francijo, bi učinkovalo na stalen dotok municije in živeža na fronto. Velikost prostora za material, ki tehta 5000 ton, zadostuje za vzdrževanje več kot šest infanterijskih polkov, popolnoma opremljenih in pripravljenih za bitko.

Velika organizacija mož, opreme in voz, ki je potrebna za poštni tovarni promet v ameriških mestih z nad dva milijona prebivalcev, je znana vsakomur. Faktično sta v Ameriki samo dve mesti, New York in Chicago, ki imata po ljudskem štetju nad dva milijona prebivalcev. Po sodbi poštnih oblasti je armada dveh milijonov mož veliko večja občina, ker je sestavljena iz samih odraslih ljudi in vsak mož prejema poštno pošiljavo. To “prebivalstvo” ni nastanjeno v mestu s tlakovanimi ulicami in stalnimi adresami. Raztreseno je po vsi Franciji v velikih in malih mestih, na polju, v gozdovih in strelskih jarkih. Njih enote se vedno gibljejo in stalna

(Dolje na 4. str., 6. kol.)

AMERIČANI V NOVI OFENZIVI SO PRODRLI 4 MILJE PRI CAMBRAIU

Uspešne operacije Francozov in Američanov v Šampaniji. Ljuti boji v gozdu Argonne.

NEMCI ZAPUŠČAJO BELGIJSKO OBREZJE.

London, 8. okt. — Angleške in ameriške čete so danes v novi ofenzivi prodrle tri do štiri milje na fronti med Cambraiem in St. Quentinom. Mnogo postojank je padlo in večje število Nemcev je vjetih.

Amsterdam, 8. okt. — “Telegraaf” javlja, da Nemci zapuščajo belgijsko obrežje. Pobrali so telefonske kice in sagrali skladišče materiala v Knokku blizu holandske meje. Mnoge tovarne so minirane. Nemškim vojakom je naročeno, da uidejo v civilnih oblekah čez mejo na Holandsko, če bi se ne mogli pravočasno umakniti.

London, 8. okt. — Vojni stan poroča: “Angleške in ameriške čete so danes sjučaj napadle nemške postojanke na črti med Cambraiem in St. Quentinom. Ofenziva napreduje kljub hudemu nalivu dežja. V bojih okrog Mont Brohaina in severno od Beaurevoira so Angleši in Američani vjeli 230 mož.”

Francozi stikajo obroč okrog Laona.

Pariz, 8. okt. — Francoške čete so včeraj okupirale Berry-Aube, ki je važno železniško središče severozapadno od Remsa in komaj pet milj proč od vzhodnega konca hribov Chemin des Dames. Mesto leži na severnem bregu Aisne. 700 mož je bilo vjetih v tem mestu.

Vojni stan javlja, da so francoske čete vzele Conde-sur-Suippe ob izlivu reke Suippe v Aisno in Bazecourt.

Mesto Laon je v plamenu in najbrž so ga zažgali Nemci z namenom, da uničijo tudi to lepo francosko mesto predno poberejo pote iz njega.

Američani odbili ljute protinapade.

Z ameriško armado v Šampaniji, 8. okt. — Nemci so v minulih noči izvršili več srditih protinapadov na Američane južnovzhodno od St. Etiennea, ki so pa bili hitro zdrobljeni. Sovražnik se je posebno trudil, da bi reokupiral hribe, ki so jih Američani zasedli med St. Etienneom in železnico, katara vodi v Somme-Py.

V petek so Nemci odrezali od glavne ameriške armade bataljon mož na severnem koncu gozda Argonne. Bataljon je bil oblegan do sredi, ko so druge ameriške čete prebile sovražni obroč in rešile zajeto moštvo. Ko so Američani videli, da so začeli predati, so se hoteli umakniti, toda našli so sovražnika za svojim hrbtom. Bili so obkoljeni. Naglo so se utrdili v izpraznjenih nemških jarkih in ves čas so junaško odbijali sovražne napade. Oblegani so bili v zvezi z ameriško armado s pomočjo golobov, ki so prenašali pismena poročila semintja. Naše čete so parkrat poskušale prodreti sovražno črto, toda ni se jim posrečilo; šele sredi noči so bili Nemci tako tepeni, da so opustili obleganje zajetega bataljona.

Gozd Argonne, čigar dober kos

(Dolje na 3. str., 1. kol.)

DOPISI.

Detroit, Mich. — Sedaj, ko je prišla jesen igrati svojo vlogo, ko so se skrajšali dnevi, bodo pomaknili kazalec na urah za eno uro nazaj. Jaz bi želel, da se jih pomakne za cel mesec dni nazaj. Pred mesecem dni sem poslal uredništvu Prosveta dopis, v katerem sem opisoval nastope pevskih društev na pikniku slov. soc. kluba dne 25. avgusta. No, ker ni bil dopis priroben že pred par tedni, tudi sedaj se ni prepoznal. Saj so včasih, ko še ni bilo brzojavnih naprav, bile novice nove, četudi so se dogodki izvršili več mesecev prej, predno so dospela poročila o stvari oddaljenim listom. Vem, da sta se vršili dve konvenciji, ki sta vzeli uredništvu toliko časa, da si ni moglo v dovoljeni meri posvetiti dopisnikom. Zato so stvari zaostale — in zastarele. Nič ne de, slovenska pesem ni nikdar zastarela in tudi ne bo. In o slovenski pesmi, o slovenskih pevcih in njihovih zborih bom poročal v tem dopisu.

Priredba prej omenjenega kluba bo ostala vsem udeležencem v trajnem spominu. S pevskimi točkami so nastopili trije pevski zbori in sicer slovenski soc. pev. zbor Svoboda, hrvaški pevski zbor Zvonimir in slov. soc. pev. zbor Zarja iz Clevelanda. Vsi trije zbori so pevski zbori ne samo po naslovu, ampak po nastopu. Imajo izvrstne pevske moči, ki so izurjene v petju. Kako zelo je vplival njihov nastop na duše udeležencev, je dokaz, da jih je občinstvo pozdravljalo in jim izrekalo priznanje z burnim ploskanjem.

Posebno se je odlikoval slov. soc. pev. zbor Zarja iz Clevelanda. Clevelandski Slovenci so lahko ponosni, da imajo v svoji sredi tako umetniško izpopolnjen pevski zbor. Dolžnost občinstva, kateremu je kaj leželo na umetniškem petju, je podpirati take zore in jaz mislim, da v tem oziru clevelandski rojaki v polni meri vrše svojo dolžnost. V vsaki vasi, kjer obstoje kulturna društva, kot na primer pevski zbori, bi morali občinstvo delovati na to, da jih gnotno in moralno podpira. To velja za Detroit ravno tako kakor za vsako drugo slovensko vasio. Tukajšnji slov. soc. pevski zbor Svoboda eksistira nekaj nad leto dni in v tem kratkem času je dosegel že lepe uspehe. Izpopolnil se je v umetnosti petja in pri raznih prireditvah je igral že odlično vlogo. Za časa svojega delovanja si je ta zbor pridobil simpatije detroitskih Slovencev, toda od same simpatije ne more nihče živeti, najmanj pa se kulturne organizacije, ki so navezane poleg moralne tudi na gnotno pomoč občinstva. Vsi resnični prijatelji tega zbora naj postanejo njegovi podporni člani. S tem bodo zagurali eksistenco zbora, ki jim bo še v nadalje nudil duševni užitek pri slovenskih prireditvah. Kdor pa ima talent in veselje do petja, ta naj postane aktiven član zbora.

Svoječasno je bilo v tem listu že poročano, da je clevelandski slovenski soc. klub priredil dne 28. julija t. l. piknik s peyskimi točkami, katerega se je udeležil tudi slov. soc. pev. zbor Svoboda iz Detroita. Dne 25. avgusta pa nam je clevelandski pevski zbor Zarja vrnil obisk in nastopil na naši prireditvi. Ako bi človek presojal te obiske površno, tedaj bi jim ne pripisoval nobene posebne važnosti. In vendar sta bila oba obiska važna, kajti dogodilo se je prvič v zgodovini slovenskih kolonij v Clevelandu in Detroitu, da so priredili izlete pevskih zborov, ki so pomagali zblížiti in seznaniti obe naselbini, pripomoglo k boljšemu zanimanju na polju pevke umetnosti ter navdušili rojake za kulturno delo. Upam, da bosta obe prireditvi rodili obilen sad in kadar pridemo prihodnje skupaj, bomo lahko pokazali še večje uspehe.

JOSE KOHAR

Chicago, Ill. — Brzojavna poročila zadnjih par dni so nam na znanila, da postajajo v Nemčiji pohlevnejši in da so pripravljene sprejeti Wilsonove mirovne točke za podlago pri mirovni konferenci. To vest je raznesel brzojavni zadnji nedeljo in po nekaterih krajih, kakor na primer v Garyu, so ljudje nankrat formalni paradi, češ da je konec vojne. Vsakdo želi konec vojne, toda vsak tudi želi, da bi bila ta vojna zadnja, ne pa le nekakšen odmor, med katerim bi se države pripravljale še za večje klanje. Človeštvo si želi miru. Ta mir pa naj bo tak, da narodom ne bo treba biti v vednem strahu pred napadom ali, ki se čez noč izpremeni iz prijatelja v sovražnika, kakor se je dogodilo ob napovedi vojne leta 1914, ko je belgijska "prijateljica" Nemčiji nenadno in brez vsakega vzroka poglala svoje armade v Belgijo, kjer so razdeležali belgijska mesta in vasi ter uničili belgijsko industrijo. Naloga demokracije je, da ne sprejme miru preje, da bodo ljudje, ki niso nikomur odgovorni za svoje čine, oddali svoja državniška mesta parlamentarnim vladam. Avtokracija se hoče rešiti s tem, da je za enkrat pripravljena sprejeti Wilsonove pogoje le za podlago diskusije pri mirovni pogajanju, da se tako še nadalje ohrani na krnili z močno armado, ki bo imela nalogo, da se odpomore in se pripravi še na silnejše boje za kajzerske interese.

Trdi Avstro-Ogrska prosi za mir, ker bi rada, da se jo pusti celotno, da bi se kot taka opomogla in še nadalje zatirala svoja ljudstva. Toda zavestljiva javnost se ne bo dala vjeti v nastavljenе mirovne pasti nemške diplomacije. Nemoj so to pot z mirovno ofenzivo prav slabo naleteli in treba bo ubrati druge strune, predno jim bo mogoče doseči mir.

Ameriški Slovenci se ob tej nemški mirovni ofenzivi ne smemo udejati iluzijam, da je vojne skoro konec, pač pa moramo napeti vse naše sile ravno sedaj, ko se pričene konec konca, da bomo na strani, kajti sovražniki demokracije v dvojni monarhiji hočejo slovenski narod na vsak način za svojo žrtev. Organizirati moramo svoje sile proti avstrijski diplomaciji na eni strani in proti nekaterim udeležencem propagatorjem monarhistične Jugoslavije na drugi strani. Ne zamudimo nobenega trenutka nego zasledimo tekoče dogodke, zbiramo sredstva, organiziramo naše sile. V Ameriki je še vse polno naselbin, kjer še ni lokalne organizacije SRZ. Takimaličnost je vredna graje, kajti sedaj ni čas čakanja nego čas dela, doba aktivnosti.

V Chicagi se je ustanovila lokalna organizacija SRZ, kmau po prvi konvenciji SRZ. Organizacija je bila ves čas na agitacijskem delu. Za boljše in popolnejše propagatorno delovanje pa smo pred kratkem ustanovili še žensko podružnico SRZ, kajti čim popolnejše smo organizirani, tim uspešnejše bo naše delo.

Ker želimo priti v dotiko z našo slovensko javnostjo v tem mestu, posebno še s slovenskim ženstvom, smo na zadnji seji sklenile prirediti v nedeljo dne 20. oktobra ob 2. popoldne veliko vinsko trgatvijo v Narodni Dvorani na vogalu Racine in 18. ceste. To bo prva javna priredba ženske lokalne organizacije v Chicagu. Me upamo, da nas boste vsi, ki se strinjate z delom, ki ga vrši SRZ, ta dan gotovo posetili, da nam strem pripomorete poleg gnotnega tudi do moralnega uspeha. Dasiravno smo v dobi, ki ni ravno prikladna za javne zabave, smo sklenile prirediti to vinsko trgatvijo združeno s plesno veselico. V marsikaterem domu so že zamenjali plavo zvezdo z zlato, kar je znamenje, da je padel njihov ljubljeneec za demokracijo. Toda za vzdrževanje zdrave morale, za ohranitev dobrega razpoloženja so zabave potrebne. Prirejšo jih Amerikanci kakor tudi vsi drugi narodi, kajti s tem ne grešimo proti nikomur. Zato pa članice, kakor tudi naše prijateljice, agitirajte za to našo prireditev 20. oktobra. (Drugo naznanilo o podrobnostih te prireditve je pod rubriko "naznanila, vabila in zabave").

MARY UDVOH.

White Valley, Pa. — Kampanja za četrti vojni posojilo je jako važna. Tukajšnja premovalniška družba skrbi, da vsakdo kupi bond če se pa slučajno kdo brani, tedaj lahko pobere šila in kopita. Kdor ne hodi redno na delo, in za odločnost nima opravičljivega vzroka, se mu slabo godi. Slabo se godi tudi tistim, ki radi zamenjujejo glavo z mačkom, ki postanejo ob pondeljkih tako težke, da jih ne morejo nesti na delo. S tem izgube enodnevni zaslužek, pa tudi mirovni sodniki ne delajo zastoj. Najpomembnejši so tisti, ki delajo

vsak dan in izostanejo od dela le takrat, kadar imajo za to tehtne vzroke, in ki kupujejo liberty bonde, kajti s tem pomagajo Združenim državam v njih gigantnem boju proti avtokraciji. — Vse ti ste, ki ljubijo pametno zabavo, vabimo na prijateljski sestanek dne 12. oktobra ob 6. zvečer v dvorano Slovenskega delavskega doma, v čigar korist se priredi zabava. Ve selja in zabave bo obilo tudi brez piva in "rakije".

MATIJA.

Naredbe kurivne uprave.

Chicago, Ill. — Lokalna kurivna uprava mi je poslala pismo, v katerem navaja razne nove naredbe za dobivanje premoga v čikaškem okraju. Ker se mi zdi stvar važna, in ker je potrebno, da so rojaki o stvari poučeni, podajam te nove naredbe slovenski javnosti.

Vsak odjemalec tudega premoga v Chicagi je to zimo opravičen do šestdeset in dve tretjine procentov trdega premoga od količine, ki jo je naročil med 1. aprilom 1916 in 31. marecem 1917. Do Božiča ni nikomur dovoljeno kuriti s trdim premogom, pač pa samo z mehkim, pa bodisi v kuhinjskih pečeh, pečeh za gorkoto, ali pa v pečeh za centralno kurjavo. Ta naredba je izdana radi tega, da se trd premog prihrani za dobo, ko nastopi trd zima. Do Božiča pa ste opravičeni porabiti eno tretjino mehkega premoga. Kdor ima parni kotel za centralno kurjavo, mora nabaviti tretjino mehkega premoga. V teku tridesetih dni, drugače ne dobi trdega premoga. Kurivna uprava želi, da občinstvo vzame te naredbe v poštev, kajti ona hoče preprečiti pomanjkanje premoga to zimo.

Kdor še ni naročil trdega premoga, naj ga naroči pri tisti firmi, kjer ga je naročil leta 1916 in 1917, kajti drugi sploh po novi naredbi ne sme vzeti naročila. Kdor se je v teku te dobe preselil daleč stran od prejšnjega stanovanja in ne more naročiti premoga pri firmi, od katere ga je naročil v prejšnjih dveh zimah, naj ga naroči pri firmi, od katere ga je jemala prejšnja stranka v dotičnem stanovanju. V slučaju, da je dotična firma (ali prevoznik) prenehala z obrtjo, tedaj naj se prizadeta stranka obrne s pojasnilom na United States Fuel Administration, 306 So. Wabash Ave. Kimbal Building, drugo nadstropje. Potem bo že kurivna uprava poskrbela, da bo premog dobil. Vsakdo, ki ima premog že naročen, ali da ga sedaj naroči, ga bo dobil polovico naročila meseca oktobra in drugo polovico meseca novembra.

Važno za vsakega odjemalca pa je, da naroči premog tam, kjer ga je naročil zadnji dve zimi. Kateri ste ga naročili pri podpisaneu, ga naročite tudi sedaj pri njemu. Vsi drugi, ki niso naročili trdega premoga pri meni prejšnje zimo, ga morajo naročiti od firme, ki jih je zalagala z njim prejšnji zimi. — Te naredbe so važne in je potrebno, da se po njih ravna, kajti kurivna uprava želi s tem preprečiti pomanjkanje premoga sredi zime kot se je to dogodilo zadnji zimo.

FRANK UDVOH,
1884 S. Racine Ave.
Telefonska št.: Canal, 4578.

Verona, Pa. — Spoznavaj potrebo organizacije smo se sestali nekateri tukajšnji rojaki in ustanovili podružnico Slov. rep. združenja. Začetek je sicer skromen, toda imamo dosti energije in tako upamo, da bo naše začetno delo rodilo bogate sadove.

Slovenci smo miroljuben in demokracijski narod, toda kadar se gre za bodočo usodo našega naroda, tedaj izgine naše miroljubje. Danes ne velja več nevtralnost, nego borba bodisi na eni ali drugi strani. Nekam se mora vsakdo pridružiti, in Slovenci nismo eden tistih zaostalih ljudstev, ki so se vedno pripravljali kloniti svoje tihine pred kronanimi in nekronanimi avtokrati. Pridružiti se moramo bojevnikom za znago demokracije naj si bo že na en ali drugi način. Toda tisti, ki smo v Ameriki, ji najlože pomagamo s tem, da se organiziramo v Slovensko republikansko združenje in v taki močni organizaciji storimo vse, kar se od nas da storiti za znago demokracije in za demokracijsko osvoboditev Jugoslovancev, to je za jugoslovansko federativno republiko. Mi nočemo

sedeti tistim "narodnim" voditeljem, ki trdijo, da se bo naš narod rešil le tedaj, če skoči iz luže v mlako. Kar mi zahtevamo je, da se narod otrese spon avtokracije in da v bodočnosti sam gospodari nad svojo usodo. Zato smo zato, da pripomoremo našemu narodu v domovini do svobodne republike, kjer mu bodo dane vse prilike v družbi z ostalimi jugoslovanskimi narodi za gospodarsko in kulturno razvijanje. Za tako propagando, za tak boj proti sovražnikom demokracije bo mobilizirala svoje moči tudi naša naselbina.

Članstvo društva št. 216, SNPJ. pozivam, da se polnoštevilno udeleži seje v nedeljo 13. oktobra. Obenem vabim vse napredne rojake, ki jim je pri srcu svoboda ljudstva, na sejo ravno isti dan ob 3. popoldne. Udeležite se je vsi, kateri čutite z nami, zato se pridružite, da boste tudi delovali z nami.

V podporo gibanju SRZ. so darovali: M. Horvatin, 50c; John Ban, 5c; F. Senkine, 1c; Ant. Knafele, 1c; A. Barbič, 1c; Rok Lesar, 1c; Joe Požar, 2c; Frank Krule, 25c.

John Ban, začasni tajnik lokal. org. S.R. - Z.

St. Louis, Mo. — Kajzer, ki je pred par meseci še tako ponosno tolkel ob svojo sabljo, ki je s tako resnostjo zagotavljal nemškemu ljudstvu, da bo do jeseni konec vojne, da bodo nemške armade to poletje okupirale Pariz, se je sedaj kar nankrat prelevil v velikega demokrata in ponuja zavzemnikom premirja, mirovna pogajanja pa naj se prične na podlagi Wilsonovih mirovni pogojev. Mnogo ljudi je mislilo, ko je štalo ponudbo kajzerjevih ministrov, da je sedaj konec vojne, od katerega pa smo morda še zelo daleč. Nihče, kdor čuti demokracijo, ne verjame, da se je kajzer prelevil v demokrata. Zato svetovna demokracija ne bo sklenila miru s kajzerjem ali ministri, katere on nastavlja in odstavlja. Če je pričel kajzer sedaj s tako mirovno ponudbo, je to znamenje, da si želi odpušiti, da želi ustavi vojno preje, predno pridre zavzemniške armade na nemško ozemlje in jim na ta način dajo okusati slasti vojne na njihovih tleh. Če bi se zavzemniki vjeli na kajzerjeve limance sedaj, bi mu storili največjo uslugo, kajti njegova armada je še velika in močna, s katero bi se še lahko ponašal pri mirovni konferenci. Zato pa mirovne konference ne bo, dokler bo v Nemčiji glavni bos kajzer in za kamoflažo bo pa od časa do časa najemal kakega "demokracičnega" princa ali kneza in semintja še kakega socialista in potem kričal v svet: "Glejte, Nemčija je dobila demokracijsko vladu!"

Nekoč bo prišel mir in tudi na podlagi Wilsonovih mirovni pogojev se bo sklepal. Ena zelo važna točka tega programa je samoodločevanje narodov o njihovih usodah. Ali smo Slovenci kot narod pripravljeni na ta veliki čas? Deloma, da! Toda samo deloma. V domovini so pripravljene v toliki meri, v kolikor jim je to mogoče v senci rabljev e. kr. avstro-ogrskе vlade. V Ameriki, od kjer bi se morala našemu narodu nuditi glavna opora, bo pa treba še zelo veliko dela predno nam bo mogoče reči, da smo pripravljeni. In ker čas beži, bi ne smeli odlašati, kajti dnevi v sedanjosti dobi štejejo mesece v mirni dobi. To naj si zapomnijo tisti, ki se jim nikamor ne mudi, češ kaj je še dovolj časa.

Tudi pri nas v St. Louisu ni dovolj, da dela samo nekaj oseb, drugi pa stoji brezbržno ob strani in čakajo, kdaj jim bo dana prilika sesti k pogrnjeni mizi. Cilj S. R. Z. je pripomoči Jugoslovanom do federativne republike. Za uspešno delovanje za program v tako velikem obsegu je pa potrebna velika moralna in gnotna pomoč.

Naše brate in sestre v domovini žulj jarem habsburžanov. Izpostavljeni so največjim šikanam od strani vlade in pronemške klike. Toda kljub vsemu temu delujejo z vsemi močmi, ki jih morejo vporabljati v obstoječih razmerah, za svoje osvobodjenje. Slovensko žensstvo v domovini je v senci bajonetov podpiralo in podpiralo plebsit ter se stem izpostavljalo ne samo v nevarnost preganjanja, nego tudi v smrtno nevarnost. Slovence v Ameriki se

gledo požrtvovalnosti ne moremo primerjati s našim spolom v domovini. Tam je slovensko žensstvo v polni meri pokazalo, da se zaveda velikega časa, med tem, ko smo v Ameriki v primeri z njimi še prav malo storile.

Po nekaterih naselbinah so pričele zadnje čase ameriške Slovence z gibanjem v krogu svojih organizacij, združene s SRZ., marljivo gibanje. Kaj pa me v St. Louisu? Ali naj ostanem brezbrizne, kot da se vsa stvar vrši nekje na Marsu? Sestre, ne ostanimo ravno me zadnje med zadnjimi. Ali nas res prav nič ne zanima, kaj se zgodi z našim narodom v domovini? Ali smo morda zato, da naši rojaki še nadalje mirajo za koristi svojih tlačiteljev? Tu uživamo celo v vojnem času večjo politično svobodo, kot so jo uživali naši rojaki v domovini v mirnem času. Sploh uživamo svojo svobodo, kot jo ni naš narod še nikdar imel, odkar je vladan od neslavnega habsburškega žezla. V takih razmerah pa je nam prav gotovo lažje kaj storiti za osvoboditev naših bratov kakor pa njim samim v domovini. Mi imamo vse pogoje za tako delovanje. Imamo ljudstvo, imamo časopise, imamo sredstva, toda manjka nam nekoliko večjega navdušenja in požrtvovalnosti. Imajte na vidiku, da se bliža morda s hitrimi koraki dan, ko bodo narodi odložili orožje in tedaj se bo pričela druga dejanje drame, boj za obstanek narodov, ki so bili vladani po silah avtokracije. V tisti odločilni uri bi nas moral najti čas pripravljene. Združimo naše moči, da ne bo prepozno. Slovenci v domovini se gotovo ozirajo na nas. Kličemo nam, kajti njihova borba je klicanje na pomoč. Tu ni nobenega izgovora, kaj si, katoličan ali socialist. Ne moreš stati na strani in reči, da te vse to nič ne briga. Kdor ni z nami, je proti nam in kdor ni za osvoboditev Slovencev, je za kajzerja, kdor ni za našo svobodo je za našo sužnost. Srednje poti tu ni.

St. Louiski Slovenci in Slovence, kateri niste za nadaljevanje sužnosti našega naroda, ki niste za kajzerja, ki niste pristajali krajevskih kron, prihajajte na sejo lokalne organizacije Slov. rep. združenja, ki se vrše na 3101 So. 7th St. Pristopite v naše vrste in

gledajte tudi vi, da bo Slovenija spadala Slovincem v jugoslovanski federativni republik, kjer ne bodo dvorjani in vladarji ukazovali ljudstvu, kaj sme in kaj ne sme, in kjer ne bodo pošiljali evet naroda v divjaško morijo kronani tepe.

Terezija Spek.

VELA MATI JE OKLOPUTALA PROFITARJE.

Monessen, Pa. — "Imama velik dobiček in želim si, da radi mene traja vojna nekaj dalj časa," je dejal dobro rejen pasafir v vozu ulične železnice. S sedeža je vstala žena in priložila profitarju gorlo zausnico. "Na tole imajo moje sime v Franciji in tole za mojega sina v taborišču, ki čaka na odhod v Francijo," je dejala mati, ko je birmala brezvestnega profitarja. Profitar je molčal, sprejel je zausnico, ne da bi zini besedico.

Naročniki! Pozor!

Poštni zakon zahteva, da je vaša naročnina plačana vnaprej. Znamenje (October 15-18) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaša lista plačana in ga ne prejmete, pošljite nam dopisnico stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri njih lahko plačate naročnino.

Z novim letom bo naročnina povišana in sicer iz \$3.00 na \$4.00. Sedaj je še čas, da se naročite po stari ceni. Na delo!

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA",
2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

Vabilo na veliko plesno veselico z vinsko tergatvijo.

katero priredi

društvo "Napredni Slovenci" šte. 254 S. N. P. J. na prijaznem hribečku — Bon Air, Pa. v dvorani društva Bon Airski Slovenci S. D. P. Z. šte. 79, dne 12. oktobra, t. l.

Uljudno vabimo vse slovensko občinstvo domače in bližnje okolice Johnstown in drugod, da se v obilnem številu udeleže te naše prireditve, ter znami v družbi prežive par veselih uric pri trgatvi grozdja. Igrala bode izvrstna godba. Za vse drugo bode točno in izvrstno postreženo.

Vstopnina za moške je \$1.50. Ženske so vstopnino proste. Začetek točno ob 7 uri zvečer.

Na veselo svidenje omenjeni večer vabi društveni ODBOR.

VABILO NA VESELICO IN VINSKO TRGATEV

katero priredi

JUGOSLOVANSKI SOCIALISTIČNI KLUB ŠT. 171

v soboto dne 12. oktobra t. l. v Yukon, Pa.

Vstopnina za moške je 5c, za ženske pa 10c.

Najljubnejše vabimo vas sosedna društva in vse slovensko občinstvo, da se te naše veselice udeleže polnoštevilno, a še posebno vabimo vse rojake iz Yukon, Wyano, Fitz Henry, West Newton in Herminie, Pa.

Za točno in dobro postrežbo bode skrbel veselilni odbor.

Pridite vsi in se zabavajte z nami.

ODBOR!

Telefon urada Court 3459.

Telefon na domu Neville 1970 E.

FRANCIS A. BOGADEK,

slovensko-hrvaški advokat,

VRHOVNI ODVETNIK NAR. HRV. ZAJEDNICE,

soba 103 Bakewell Building,

vogal Diamond in Grant St.,

(nasproti Court House)

PITTSBURGH, PA.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Sept. 30-18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

Popravek.

V članku "Po konvenciji" v zadnji uradni številki "Prosvete" se je vrnila neljuba pomota. Poročali smo, da je assement povzračen direktno za 25 centov, indirektno pa za 38. V resnici je pa stvar sledeča: Assement je direktno ali stalno povzračen za 30 centov (10c v bolniški sklad na vsak dolar dnevne zavarovalnine, 10c za glasilo, 6c v upravni sklad in 5c v odškodninski in odpravninski sklad); pri tem odpadeta dva centa v sklad izrednih podpor in člani bodo plačali le 28 centov več kakor zdaj. Izredni assement v vojaški sklad ho znašal pet centov namesto deset kakor smo poročali v dotičnem članku. En cent v dijaški sklad se vzame iz upravnega sklada mesečno in je že zaračunan v 15 centih, ki jih bo član plačal v upravni sklad. Assement je torej povzračen stalno za 28 centov in po potrebi sedem centov več (v vojaški sklad pet centov in dva centa za S. R. Z.), skupaj 35 centov.

To želimo popraviti, da bodo bratje in sestre na jasnem.

Za zmago in demokracijo.

S. N. P. J. in njeno članstvo je podpisalo za več kot pol milijona dolarjev prvega, drugega in tretjega vojnega posojila svobode in nakupilo vojnovarovalnih znakov. To dokazuje, da ni naša jednota prav nič zaostala, ko je bilo treba posoditi stricu Samu denar za uspešno nadaljevanje pravične vojne.

Zdaj smo sredi kampanje četrtega vojnega posojila in S. N. P. J. je takoj prve dni podpisala za \$50,000.00 bonov svobode, dočim so posamezni člani brez dvoma založili še večjo svoto.

Kampanja se bliža h koncu. Novica, da Nemčija prosi za premirje, je morda marsikoga navdala z vero, da je že mir tukaj, da ni več treba denarja za vojno in v sled tega ni treba več kupovati bonov. To je zelo nespretna tolažba, ki se še lahko mašuje. Vojna še ni izvojevana in Amerika ne bo odnehala s svojim programom, pa naj kajzerjevi militaristi še tako beračijo za mir. Nemške čete so še vedno na tujih tleh in slovenska domovina je še zmiraj v krempljih pruskega imperializma. Edini pravični pogoj premirja je brezpogojna kapitulacija Berlina in Dunaja, kajzer pa še vedno govori o "časnem miru", torej je dokaz tukaj, da se še ne misli podati.

288 članov S. N. P. J. je na francoskem bojnem polju. Ti naši junaki, krvaveci za pravično stvar, gledajo na nas, ostale člane, kaj delamo doma; oni gledajo, dali mi stojimo za njimi in jim pomagamo materijalno. Pomagajmo jim s tem, da podpremo finančno strica Sama. Naj nič ne damo zastoj. Mi samo posodimo proti dobrim obrestim in to je zelo malo, kar se zahteva od nas.

Kupite liberty bonde! Vsak cent, ki ga vložite v bonde, in vsak cent, ki ga daste za gibanje Slovenskega republikanskega združenja v teh velikih časih, vam bo povrnjen stotisočeno.

Moderni Atila in njegova nevesta.

Čudna prikazen je kajzer Viljem, ki je predstavnik vsega, kar je kapitalistično, imperialistično, avtokratično in tiransko v centralnih državah. Wilsona in zaveznike prosi za mir, a obenem požiga mesta v Franciji in Belgiji; njegove hlapčevske trupe so poražene na vseh frontah, toda on govori o nepremagljivosti svoje armade in o častnem miru; njegovi diplomati z revoluciji v rokah so oropali Rusijo njenih najboljših dežel, njegov novopečeni kancelar pa še deklarira o samoodločevanju; socialisti so mu bili "izdajalska banda", zdaj jih je posadil med ministre; zvezel se je z boljševiki, da bi ga Rusijo za politično in gospodarsko svobodo, katero ji je poklonila revolucija, njegov prihodni kancelar pa pravi, da je bodoči Nemčiji podjelna naloga — ohvarovati zapadno Evropo pred ruskim boljševizmom.

Lahko bi rekli, da je kajzer zblaznel, toda štiri krvava leta so naučila vse duševno zdrave ljudi, da je največji intrigant in lisjak pod soncem kakor je ves sistem, čigar eksponent je Viljem z ostalimi Viljemovi, lisčiji-volčjeja karakterja.

Nemški vladarji vedo, zakaj prosijo za mir. Oni vedo, da je nadaljevanje vojne zanje katastrofa. Na eni strani je zavezniško-ameriška invazija, na drugi je revolucija. Slepi pa so, ker mislijo, da se izognje revoluciji, če s hitro sklenjenim mirom odstranijo nevarnost invazije. Morda bi s tem zadržali revolucijo za nekaj let, ampak to se ne sme zgoditi in zato je potrebna invazija, izvzemši ako Prusija kapitulira brezpogojno.

Nekdanji Atila, glavar divjih Hunov, ki je požgal in pomandal kos južnovzhodne Evrope, je umrl za strupom, ki mu ga je dala njegova zaslužena žena. Današnji Atila, čigar barbarški čini na suhem in morju niso nič manj grozovitejši od barbarizma nekdanjih Hunov, je pokazal svoj pravi lisjaki značaj, ko je sklenil separatni mir z Rusijo. Priklenil je nase boljševike ne iz prepričanja, da je boljševizem dobra stvar, temveč v dosego svojih imperialističnih namenov in posledica njegovih intrig je sedanje jakobinsko poglavje v ruski revoluciji. Boljševiška Rusija, nevesta modernega Atila, je tista njegova nesreča, ki ga požene v smrt.

S kajzersko Nemčijo ne sme biti pogajanja niti kompromisa. Nemški vladarji morajo plačati dolgov. Milijonske frtve zahtevajo obračun. In z morilci se nihče ne pogaja, kadar pride dan sodbe. Demokratični narodi, ki prelivajo kri že štiri leta v obrambi proti srednjeveškemu kajzerizmu, morajo enkrat za vselej obračunati s kajzerizmom samim in obračun mora biti — smrt. Nemško ljudstvo je pa treba zdriniti — zdriniti s batinskimi, če ne pomaga drugo — da obračuna s predstavniki kajzerizma v svoji sredi od krone na vrhu do zadnjega čelarskega birčiča na dnu. Ravno tako mora biti v Avstriji. Avstro-nemški vladarji z vsami svojimi božanskimi pravicami morajo iti k vragu in k vragu mora iti ves njihov režim! Tedaj šele pride čas za mir in ne prej, NE PREJ!

Boljševiška vlada v pravi luči.

(Nadaljevanje).

Dokument št. 36. — G. G. S. Nachrichten Bureau No. 136, 28. nov. 1917. — Zelo tajni. Komisarjem ljudskega sveta: Na vašo željo vam naznanja opazovalni oddelček našega generalnega štaba, da je ukrajinska komisija pri avstrijskem vrhovnem poveljništvu, s katerim sodelujejo pooblaščenici nemškega generalnega štaba, izdelala načrt za revolucionarno gibanje Čudovskija, Bojarskija, Gubarskija, in Pjatokova. Ti možje so znani svetu delavskih in vojaških delegatov in avstro-ogrsko poveljništvo jim je dalo popolna navodila. Schott je seznanil vrhovnega poveljnika ruske armade s tem načrtom in ho sodeloval z njim. — Agasver.

(Opomba. Schott je major Boelke in "Agasver", ki je tukaj podpisan, je nemški major Lubert.)

Dokument št. 37. — Protivohunška pisarna v Stavki. — Komisarju za pobijanje protirevolucije: Vrhovni poveljnik Krilenko je naprosil našo agencijo, da Vas informiramo, da je potrebno takoj poslati sledeče agitatorje na rumunsko fronto: Iz Petrograda naj gredo komisar Kuhl, socialist Rakovski in mornar Guješin, a fronte pa Durasov, poveljnik rdeče garde. Te osebe je treba oskrbeti s tiskovinami in denarjem za agitacijo. Njihova naloga je storiti vse korake za strmoglavljenje rumunskega kralja in odstranitev protirevolucionarnih rumunskih častnikov. — Felerabend, načelnik; N. Dračev, tajnik.

Dokument št. 38. — Tukaj sledi pismo Joffeja, člana boljševiške mirovne delegacije v Brest-Litovsku in sedanjega sovjetskega poslanika v Berlinu: Zaupno. (št. 771, zadeva mirovne delegacije, poročilo 4/1.) Brest-Litovsk, 31. decembra 1917, št. 365, N. K.

Komisar Skitkevič: Prejeto to pismo in izročite ga osebno komisarju zunanjih zadev (Trockiju) in komisarju Zalkindu. — Svetu Narodnih komisarjev: Sodrug L. Trockij mi je naročil, da sporočim svetu Narodnih komisarjev motive njegove brzoglavne narobe za aretacijo rumunskih diplomatskih zastopnikov v Petrogradu. General Hoffmann, sklicujoč se na konferenco članov nemške in avstro-ogrsko delegacije, ki se je vršila 29. decembra, je predložil ruski delegaciji zaupno zahtevilo, da je treba takoj nahujkati rumunsko armado za premirje in pridobiti za demokratični mir kakršnega zahtevajo Rusi. Trmoglavost štaba in malone vseh poveljnikov rumunske armade, katerih stališče je dobro znano nemškemu generalnemu štabu, pa ugroža dober vtis, ki so ga naredili ruski mirovni pogovori v Nemčiji in ki so bili v stanju obuditi novo in popularno mržnjo proti Angliji, Franciji in Ameriki. V sled položaja na Rumunskem se razmere lahko spremenijo, tako da pade mirovno vprašanje v vodo in nemška armada lahko ponovno napade rusko fronto in spravi okupirane ruske dežele v nevarnost aneksije. — General Hoffman je mnenja, da bodo kozaki, nekateri ukrajinski polki in armada v Kavkaziji proti miru, in v tem slučaju se gotovo pridružijo rumunski armadi, na katero se zdaj zanašata Kaledin in Aleksijev kot je znano nemškemu generalnemu štabu. V velikem interesu nemške in avstrijske delegacije je torej, da zavladajo popolna harmonija na vsi ruski fronti, kar se tiče premirja in sklenitve separatnega mira med Rusijo in Nemčijo, kajti potem bo nemško in avstro-ogrsko vrhovno poveljništvo ponudilo Rumuniji mirovne pogoje in obenem bo poveljništvo v stanju začeti z velikimi ofenzivnimi operacijami na zapadni fronti. General Hoffman je v svojem pogovoru s komisarjem Trockijem dvakrat namignil o potrebi, da se čim prej začne bojne operacije na zapadu. — Ko je komisar Trockij

omenil, da ruska vlada nima sredstev, da bi vplivala na rumunski generalni štab, je Hoffman svetloval, da ruska vlada pošlje v rumunsko armado zanesljive agitatorje in omenil je tudi možnost areacije rumunskega poslanika v Petrogradu in da bi mi lahko naredili nasilni pritisk na rumunsko kralja in njegove vojaške poveljnike. — Po tem pogovoru z generalom Hoffmanom je sodrug Trockij brzojavil, da se vrže v zapor rumunski poslanik z vsem svojim osebom v Petrogradu. — Sodrug I. G. F. Brosov ima nalogo osebno dostaviti komisarju Podvojskiju nekatere tajnosti, tikajoče se oseb, ki pojdejo v Rumunijo. Vse te osebe prejmejo gotov denar, ki ga založi nemška "Naptha-Industrial Bank", ki je kupila dehiško podjetje Fanto and Co. blizu Boreaslava. Omenjene osebe bodo pod glavnim nadzorstvom — kakor je dejal general Hoffman — gotovega Wolfa von Iglu, ki opazuje vojaške misije zaveznikov držav v Rusiji. Kar se tiče angleških in ameriških zastopnikov, je general Hoffmann sprejel načrt v imenu nemškega generalnega štaba, ki sta ga izdelala v svrhu opazovanja omenjenih zastopnikov sodruga Trockij in Lazimirov. — A. Joffe, član mirovne delegacije.

(Opomba. To pismo je najbolj zanimivo v celi seriji dokumentov, kar jih je objavil "Vladni biro" za informiranje javnosti". Pismo, čigar fotografijo je prejel državni departament že 9. februarja t. l., je direktni dokaz, da je boljševiška vlada aretirala rumunskega poslanika na sugestijo nemškega generala Hoffmanna, ki je imel s Trockijem zaupne sestanke v Brest-Litovsku in zadnji je vzel Hoffmannovo sugestijo za povelje. Rumunski poslanik je bil res aretiran v noči drugega dne, toda vsled skupnega protesta vseh ostalih inozemskih poslanikov je bil izpuščen in pozneje je zapustil Rusijo. Najzanimivejše je pa to, da je nemški general Hoffmann zaupal Trockij priprave nemškega štaba za ofenzivo na zapadu, ki se je pričela nekaj čez mesec dni po datumu tega pisma. Ali ni tukaj jasno, da so boljševiki sklepali mir z vednostjo, da bo imela Nemčija potem proste roke za ofenzivo na zapadni fronti? Ali so tako delali za splošni demokratičen mir, katerega so imeli vedno na jeziku? Kako more vrhovni poveljnik nemške armade na ruski fronti zaupati Trockiju načrte nemškega generalnega štaba, če ne ve, da bo to zaupanje koristilo Nemčiji oziroma da ve s kom govori? To pismo je težka, najtežja obtožnica Leninove vlade, ki se ne da izbrisati.)

(Dalje prihodnjije.)

Boljševiki smatrajo neboljševiške delavce za navadne zločince.

Stockholm, Švedska. — Iz Petrograda poročajo, da je bila tamkaj seja petrogradskega sovjeta 24. septembra, na kateri so delegatje razpravljali o pripravah za veliko praznovanje prve obletnice boljševiške revolucije; slavnosti se bodo vršile v začetku novembra, ko poteče eno leto odkar je bila strmoglavljena Kerenskijska vlada. Na tej seji je boljševik Rjazanov predlagal, da naj bi sovjetska vlada ob tej obletnici izpustila iz zaporov proletarske državljane drugih političnih strank, posebno socialne revolucionarje. Ta predlog je pa povzročil viharno debato. Komisar Zinovjev, ki zastopa sovjetsko vlado v Petrogradu, je planil kvitico in neusmiljeno je pobijal načelo enakopravnosti za vse proletarske stranke. Socialne revolucionarje je imenoval "dezertarje, ki so navadni zločinci in s katerimi se mora postopati kot z zločinci." Ko je šel predlog na glasovanje, je bil Rjazanov edini, ki je glasoval za osvoboditev neboljševiških proletarcev.

Obenem poročajo iz Rusije, da boljševiki nadaljujejo z morilno

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE.

Sedel v Chicagu, Ill.

IZVARNALNI ODBOR:

Frank Bostick, Filip Godina, Frank Kerle, Martin V. Konda, Ethin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR:

John Ermann, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravija, Jacob Muha, Zvonko Novak, K. H. Pogodič, Matt Pogorelec, John Bazel, Joseph Stoblay, Frank Šava, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zabrie, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se dozdaj še niso priglasi, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljave je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Clear, Ill.)

XV. IZKAZ PRISPEVKOV ZA S. R. Z.

Krajevne organizacije S. R. Z. v Milwaukee, Wis. \$5.00; — kraj. org. Virden, Ill. \$14.90; — kraj. org. St. Louis, Mo. \$12.00; — dr. sv. Alojzija št. 36 J.S.K.J. \$10.00; — dr. št. 3 SSPZ, DePue, Ill. \$3.75; — dr. št. 3 SNPJ. i ndr. št. 2 SDPZ. skupaj \$20.00; — Fr. Žagar, Terre Haute, Ind. \$2.00; — Jehn Resnik, Whitney, Pa. \$5.00; — slovenski vojniki v Camp Perry, O. \$26.00; — Mrs. I. Petje, Norris, Ill. \$3.00; — Jos. Hiti, U. S. Base Hospital, Camp Sherman, O. \$2.00; — kraj. org. South Fork, Pa. \$3.25; — kraj. org. Forest City, Pa. \$1.50; — Fr. Štefanič, Aurora, Ill. \$1.60; — kraj. org. Lorain, O. \$5.00; — kraj. org. E. Palestine, O. \$5.50; — dr. št. 149 SDPZ. \$2.00; — dr. sv. Jožefa št. 53 JSKJ. \$2.85; — kraj. org. Roundup, Mont. \$6.25; — slovenski vojniki v Camp Funston, Kans. (poslano po Chas. Pogorelec) \$13.00; — kraj. org. White Valley, Pa. \$6.65; — Andrew Spogar, Lincoln, Ill. \$5.00; — slovenski vojniki v Camp Perry, O. \$31.00; — Venc. Batič, Indianapolis, Ind. \$1.00; — kraj. org. Forest City, Pa. \$4.35; — dr. Triglav št. 94 SNPJ. \$4.00; — Louis Kveder, nabral v Waukegan, Ill. \$11.50; — Fr. Homer, Gross, Kans. \$1.00; — Jos. Kalan, Cleveland, O. \$4.00; — kraj. org. Stanton, Ill. \$8.75; — kraj. org. Forest City, Pa. \$5.45; — kraj. org. Kokomo, Ind. \$2.40; — nabrano na konvenciji SNPJ. v Springfield, Ill. \$40.00; — kraj. org. Sublet, Wyo. \$2.50; — kraj. org. Winterquarters, Utah \$10.10; — kraj. org. Sartell, Minn. \$5.00; — dr. Geo. Washington št. 270 S. N. M. J. \$125; — kraj. org. Murray, Utah 03.00; — kraj. org. Camp Shumway, Colo. \$4.50; — kraj. org. Piney Fork, O. \$2.50; — kraj. org. Verona, Pa. \$14.00. — Skupaj v tem izkazu \$312.85.

Anton J. Terbovec, tajnik.

kampanjo. V Tambovu je bilo v preteklem mesecu ustreljenih več kakor sto oseb samo zato, ker niso bili boljševiki. V ravno tem mestu je krajevni sovjet organiziral iz trgovcev in drugih meščanov bataljon, ki mora snajžiti čiste, kidati stranlža in opravlja ti še druga dela za rdečo gardo.

Japonska ima prvega plebejca na čelu vlade.

Tokijo, Japonska. — Takaši Hara, ki ima sestaviti novi japonski kabinet, je prvi plebejec, to je da ni plemenitaš, na čelu japonskega ministrstva odkar pomeni zgodovina Japonske.

Vladni režim na Japonskem je sicer še daleč od demokracije, ampak demokratične sile si polagoma toda sigurno tudi tukaj krejijo pot.

POZOR ČLANSTVO RAZNIH SLOVENSKEH DRUŠTEV V CHICAGU!

Prihodnjo soboto popoldne se vrši v dolgem delu našega mesta velika patriotska parada, katere se bode udeležilo 32, v Chicagu živčnih narodnosti. Ta parada se bo vršila povodom 100 letnice obstanka države Illinois, povod v dneva Svobode in 426. spominskega dneva odkritja Amerike, ter povodom kampanje Vojnega posojila.

Na seji zastopnikov raznih slovenskih društev, vršeni se dne 7. t. m. je bilo soglasno sklenjeno, da naj se vsa tukajšnja slovenska društva korporativno udeležijo te velike parade.

Ako bo označeni dan počivalo vse delo v Chicagu, ali če tovarne ne bodo obratovali, naj se zbirajo posamezna društva na svojih poljudnih prostorih (lahko v dvorinah), ter naj ukrenejo tako, da se bomo zbrali v soboto, 12. t. m. med 12. uro in pol 1. uro popoldne na Van Buren in Canal St. (tostran vode). Točno ob pol 1. uri odkorakamo proti Michigan Ave., kjer se bomo pridružili glavni paradni vrsti. Naša skupina bo prideljena XIV. diviziji, ali "diviziji inozemcev". (Foreign Language Division). Društva, ki imajo svoje ameriške zastave naj iste prinesejo s sabo. Če se torej ne bo delo prihodnjo soboto, naj se te parade gotovo udeležijo sleherni Slovenci iz Chicaga. Slovenci se bomo priklopili skupini Jugoslovancev. Oskrbje glede nastopa žensk v slovenski narodni noši ima v rokah Mrs. Helena Kukar na 2058 W. 23 Street.

Za godbo in primerne napise bo tudi preakrbljeno.

V slučaju pa, da bodo ta dan tovarne dopoldne obratovali, naj vsako posamezno društvo iz nase slovenske naselbine izbere in določi nekaj svojih zastopnikov, ki naj se istotako označeni dan zbirajo skupaj na Van Buren St. in Canal St. med 12. uro in pol 1.

Opozarjamo pa naše udeležence te parade, da naj bodo točni, kajti glavna parada se prične točno ob 1. uri popoldne.

Slovenski kampanjski odsek za Vojno posojilo.

10,000 DOVOLJENJ IZDANIH LOVCEM.

Denver, Colo. — S prvim oktobrom je pričela sezona za lov na srne, ki traja do četrtega oktobra. Za lovsko dovoljenje je prosilo 10,000 oseb.

Pred petimi leti je legislatura vstavila lov na srne, ker se je številno arn vedno bolj krčilo, dasi je sezona trajala le pet dni.

Lovci so še pred 1. oktobrom odrinili v gozde in gorovje, ker se nadjajo bogatega plena.

ZAKAJ JE VOJNI DEPARTMENT OMEJIL POŠTNE ZAVOJE, NAMENJENE VOJAKOM.

(Nadaljevanje s prve strani)

adresa vojaka je nekaj nemogočega. V takih razmerah bi bilo za razdelitev več milijonov poštne zavaje v vsakem mesecu treba ogromno število ljudi in voz. Razume se, da bi bilo treba to organizacijo odrediti od moči bojnih sil generala Pershinga.

Vojaske oblasti v Franciji se trudijo, da redno dostavijo pošto prvega razreda. To je ogromen problem sam zase in važnejši za ameriške vojake in njih družine kot dostavljanje zavajev od doma. Vojni departament oskrbuje vojake v Franciji z boljšo obleko in živili, kot jih lahko kupijo v Združenih državah. Oskrbniški departament izdeluje zdaj cigarete in sladice, ki tvorijo dnevni odmerek. Ene stvari seveda ne more nadomestiti in to so pisma od ljubljencev doma. V sled tega ostane v veljavi omejitev zavajev, dokler jih poštne oblasti na Francoskem ne morejo dostavljati, ne da bi trpelo dostavljanje pošte prvega razreda ameriškim vojakom.

VREM.

Chicago in okolice V sredo oblačno in nestalno. Lahki južni vetrovi izgnejo. Povprečna temperatura v zadnjih štiriindvajsetih urah: 50.

Piše GREGOR KOROBAČ
pl. GAJŽLA.

Halo everybody! Precej dolgo se nisem oglasil, pa upam, da mi hoste že oprostili, če vam povem po pravici, kako in kaj. Veste — dobil sem jo! Honest to goodness and cross my heart! Kogaaa! Ne bodite no tako nepočakljivi, saj vam povem vse po vrsti. Kot rečeno, dobil sem jo, dasi so mi vsi prerokovali, da ne bom nikoli nobene dobil. Kje? Somewhere med Springfieldom in Chicago. In kako se me je držala! Pa pravijo, da smo mi moški sitni: I should say not. Najlepše pri tem pa je, da niti slovenskega rodu ni bila, ampak španskega pokolenja. Skoro en teden me kar spustila ni v krempljeh; povsod je šla z mano, spati sem moral z njo and everything: Luftšif je počival za drvarnico, jaz sem pa kar peš prodajal moj jesiharski kšit. Saj tisto veste, da že v normalnih časih prerokuje dež, v tej zgodovinski kšiti dobi pa je kazal par stopinj pod zero. Nisem vedel, da je tako hudo, sitno in nerodno, če jo človek ima. Kako mi je ta vrag španski nagajal, drezal me in segel: Sedem funtov težko svečo sem obljubil pečlarskemu patronu, svetemu Onegu, če me reši te španske nadlege. Na tihem sem tudi sklenil, da nikdar več ne bom metel oči po tujerodkah, saj najlepše so Slovenke! Končno je prišel veliki dan, ko sem dobil "divorce" in poglaj zlehtnobo kšasko čez prag v mrzel jesenski dež. Ne boš me več jahala-groba, sem si mislil; svetoval sem ji pa, če nima kam drugam, naj gre v kaiserjev harem. Čelega procesa, ki je bil potreben za divorce, vam ne bom opisoval, ker je premalo junaški. Omenim naj le, da smo navdušeno peli zahvalne pesmi pri bari; med najlepše štetjem ono: "Poč se m" je podrla; kaj bom zdaj počel? Baba mi je umrla, uh, kako sem jaz vesel. ... Ginja in najlože v praksi izvedljiva je pa tista: "Le pijmo ga zdaj, ko smo ledik pa frej. ... V slušaju, da kdo sreča izgnanko, naj ji na mojo odgovornost da pošteno breo; na zahtevano uslugo pcvrnem ali pa zapišem na račun. Za boljše in ložjo identifikacijo naj vam služi tole: Pod nosom je slinasta, prha kot odrasel maček, da ni varno blizu brez marele, ime ji je senorita Influenca.

Zdaj veste zakaj nisem vtegnil na kršni Balkan, da bi ministriral, ko se je Nandetu bolgarskemu povesil njegov dolgi nos in ko so sultanu postale preozke njegove kroke hlače. Tudi na francoski fronti bi bilo zanimivo videti, kako so ameriški fantje s pomočjo svojih francoskih, angleških in belgijskih tovarišev sbrali znamenito Hindenburgovo črto in kako fino Tevtoni napredujejo — domu, proti Berlinu. Upam pa da bodo nadaljni akti velike svetovne drame še vse bolj zanimivi kot dosedanji in da se zdnje dejanje odigra na Dunaju ali pa v Berlinu — pri vihrajočih zvezdnatih zastavah!

Iz Springfielda sem prinesel polno bakso pisanih in podpisanih spominov, katere sem vam hotel danes servirati, pa jih je senorita Influenca, ki je skoro teden dni gospodinjila v moji pečarji, več kot polovico uničila. Evo vam tu par žalostnih ostanov.

Springfield je preprežen s fenici najrazličnejšega kalibra. Do fenov vodijo brvi. Za fenel raste zlata vinska trta in cvetajo pisane stre. Skakanje preko fenov je priljubljen šport, pa zelo nevarno in (zaplenjeno po senoriti). — Mesto je suho, da se kar praši in mora človek biti že jako dobro zapisan pri bogovi, da najde hladilno oazo za zabuhlim sodčkom ali v "klubu". Stezalec iz Minnesote nas je v velikanskem eigagu vodil po vsem stolnem mesju do "kluba severnih jelenov", koncem koncev pa smo se znašli v "Ice cream parlorju". Sledil je Mejdak, z veliko začetno žrko in sladoled. ... Nekateri so trdili, da so nas vodile copernice, kar pa je izmišljeno; bil je pošteni Jaka iz (zaplenjeno). — Za

duševno hrano je skrbel eskadron nesmrtnih, homemade pesnikov, kateri vsak si je domisljal, la jaha ponosnega Pegaza, pa so bile manjše živalice, izvirajoče iz rodu krvavilnevo koze, (nadaljevanje je zaplenjeno). — Gentleman doli od juga, je bil od springfieldskih solnčnih rož obdolen, da pleše kot minček za kofe in jaz sem gratuliral na tihem samemu sebi, da me niti najbolj zgoče oči ne spravijo v plesni vrtinec, ker (ostalo je zaplenjeno). — Na pokonvečni seji v železniškem vozu smo imeli najidealnejšega self made predsednika. Vse predloge z dodatki vred je dal na glasovanje negativnim potom: "Kdor ni za predlog, naj vzdigne roko!" Sprejet je bil soglasno vsak predlog — za v koš. Enkrat se je zabil v zraku celo črna črtnetov čoln, ki so ga onguva mama držali v rokah kot amulet in ščit proti influenci (zaplenjeno). V kofetariji, kamor smo opoldne hodili k ofru, mi je najbolj ugajala špiža "the same". Le to mi ni šlo v glavo, da je vsak dan pomenilo kaj drugega. Končno me je prijatelj, ki angleško razume, poučil, da "the same" pomeni v restavracijskem jeziku tisto, kar naroči moj prednik. "Faza" "the same" pa se je kot influenza z bliskovito naglico razširila v vseh direkcijah in danes jo rabijo malone v vsaki državi. Ko sem Francelnu v Pennsylvaniji pisal, da sem suh, zmučen in brez vsake solnčne rože in ga vprašal, kako je z njim, odgovoril mi je: "the same". Jakatu v Minnesoto sem poročal, da imamo v Chicagi prav jesensko mrzle pasje dneve in že

lel zvedeti, kako je tam, se je odrezal: "the same". Prijatelj Johnny mi je oni dan pravil, da je družba, pri kateri je on vpisjen, kupila za \$50,000.00 četrtega vojne posojila in je bil radoveden, kaj je v tem oziru naredila S. N. P. J. Jaz sem odgovoril: "the same". Jancz iz Clevelanda, ki se je pritožil, da je iz solnčnega luza odnesel prav jesiharski in pelinov okus in vprašal, kako se počutim jaz, sem dejal: "the same". Če vam kdo pove, da je te dni kupil za par stotakov ali tisočakov Liberty-bondov in vas vpraša, kaj vi nameravate, recite: "the same". Kadar vam bodo povedali da so Bolgari spodili ali pa po štriku v nebesa poslali dolgozosega Nandeta Koburskega in vas vprašali kaj želite za krizmus sultanu v Carigradu, Korlu na Dunaju in Vilčetu v Berlinu, recite: "the same". In kadar vas zajaše senorita Influenca, spomnite se, kako hitro sem se je jaz otrešel in storite "the same".

Gajžla.

MARŠAL FOCH AMERIŠKEMU LJUDSTVU.

New York, N. Y. — Četrto posojilo svobode bo veličasten uspeh, če bodo vaši tovariši-dravljani udahnili v podpisovanju tisti duh kot vaši vojaki v bitko, tako je brzojavil maršal Foch, vrhovni poveljnik zavezniških in ameriških armad v Franciji, newyorškemu distriktnemu odhodu za posojilb svobode, ko so ga vprašali, naj pove svoje mnenje o kampanji za četrto vojno posojilo svobode.

OGENJ V ARZENALU.

Rock Island, Ill. — V taborniški Walsh Construction kompanije je nastal ogenj v pondeljek zjutraj ob devetih. Taborniške se nahajajo blizu delavnice razstreliva T. M. T. Poleg domačih ognjegasev so pozvali na pomoč tudi ognjegase iz Davenporta, Rock Islanda in Molina. Arzenal v Rock Islandu je največji v Združenih državah.

Velika zaloga svetovno znanih WIDE AWAKE

volnenh in flanelastih srajc

\$1.00, \$1.25, \$2.00, \$2.50, \$2.75, \$3.00, \$3.50, \$4.00, \$4.50, \$5.00.

Pošiljamo v vse države v Ameriki, poštnine prost.

Belaj & Močnik

6205 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

UNIJSKA KROJAČNICA

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vse lahko izvesta, ako se naročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za celo leto \$3.00, pol leta \$1.50. — Zastopniki so vsi društveni tajniki in še drugi pooblaščenici. — Naslov za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Frank Scurich

"REALTOR"
Telefon 72 W. Bridgeville.
BRIDGEVILLE, PA.

Imam na prodaj nad 300 stavbinih zemljišč v Bridgeville, Pa., in okolici. Cene stavbinih (lotov) so od \$275.00 do \$750.00. Pogoj so zelo ugodni, lahko izplačujete na mesečne obroke. V mestu in okolici je veliko Slovencev in drugih Slovanov, ki so že kupili zemljišča in hiše od mene, ter s nakupom so zadovoljni. Tu in v okolici lahko dobite dele v promogovih rovin iz tovarnih. Mesto lepo raste in ima bodočnost. Delo se lahko dobi. To mesto je v bližini velikega mesta Pittsburgh, Pa., in v tem mestu se vrtavi dnevno do 30 vlakov. Na prodaj imam tudi več hiš s stavbinami, katere se prodajo na lahke odplačila. Vi veste, da je stanarina vsak dan višja in se težko dobe stanovanja, torej je najboljša, če kupite svoj dom, čene grede gor vsak dan, torej se odlašajte z nakupom. Lahko se pripravite pri mojih odjemalcih, vsi so zadovoljni. Pišite takoj za pojasnila, ki vam jih dam radovedno. — Kot javni notar sem vam vedno na raspolago. Zavarujem tudi posvetila in polnomoči proti ognju. Pišite ali pa pridite osebno k meni, knji prepričan sem, da se ne boste kecali, ako stopite z mano kot Slovencem v direktno svazo.

NAZNANILO!

Velik cenj. odjemalcem tem potom naznanjam, da nisem še izvil cel moj zdravilom kljub temu, da so se razne snovi, iz katerih so narejene, izdatno podarile. Celi ta mesec pošiljam še jedno škatuljo ali steklenico navedenih zdravil za \$1.00 in 5 za \$4.00. PARTOLA za šoledec in neredno stolico. PARTO GLORY za jačanje krvi in živcev. PARTO-LIRO zoper glavobol. PARTOWILL za boleznit teledes. PARTO COUGH zoper kašelj in pljučne bolezni. PARTOLIN zoper izpadanje las. RUMATIN PARTO-PAIN zoper revmatizem in kostobol. PARTO-CREAM & PARTO SOAP zoper masulje in pege po lici. PARTO-SWEAT zoper potenje nog. ELISA WATER zoper ozirove lase. PARTO-CYL zoper masulje in srbenje šivota l. t. d. TRIPLETS st. 2., 3. in 4. i škat \$1.00, 6 \$5.00.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLEŠKI TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovore za vsakdanjo potrebo, navodila za angleško pismo, spisovanje angleških pism in kako se postane ameriški državljan. Vrh tega ima knjiga dodatki največ slov.-angl. in angl. covar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priučenje angleštine in se bi smelo biti slovenskega naseljenca ki bi te knjige ne imel. Knjiga trdi in okusno v platnu vezana (480 strani), velja \$2.50 in je dobili pri

V. J. Kubelka,

530 W. 148th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig.

Proletarec

je slovensko gladilo socialistične stranke v Ameriki. Vsek delavski in rojak, ki se sanja za socializem, bi ga moral vedno imeti pravo sliko socializma.

Naročnina stane \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta.

Naslov: PROLETAREC
4008 W. 31st St.

CHICAGO, ILLINOIS

ZDRAVILNO VINO 1 stek. \$1.00 — 6 stek. \$5.00.

Obišnite cenik (knjigo "Pot k zdravju") pošljem zastonj in poština prost.

Pišite takoj na:
The Parlos Pharmacy,
160-2nd Ave., New York, N. Y.

Glavni urad: Tel. Lawndale 5005
Stavbinate in posojilne družbe "PRITLAD".
FRANK KRENEK
INVESTNA POSTREGBA
vogar 27. ulice in Lawndale Ave
Chicago, Ill.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo s največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalstva zadosti popolno zaupanje in čiščenje od strani številnih odjemalcev. Malo povzame cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo in vseh številnih potrebščin naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji stebel in moral smo cene nekoliko povišati. Vsek prijatelj Trinerjevih lekov prinaša bres ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati na potrebščinah, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vseh med svetom, ker učini, da bol izgubi svoje stališče. Izmed vseh boleznij je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v šoledec. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti šoledec in odstrani in notranjinske drobovje vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so neakalen bring slotovnih žvran zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mehanike in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno začrto rudo vino. V zadevi zabnanosti, nepravilnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadna slaboba, kakor tudi v šolečnih neprilikah, ki rade nadlegujejo človeka ob spremembi klime ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boš našli v njem neoprečljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnjenje šivcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

prodere vaelej v koren bolečine, zato pa je slasti v sluzaj protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti glečnejv in drugih, najhitrejša in otokotna. Dobi se v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

NAJNOVEJSE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH:
GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave.

Cleveland, O.

Šopu in ceneške ure, prstane in medaljoneke vseh Slov. Jednot in žvca, broške, sapetnice, diamantne prstane in lavallirje, verice l. t. d.

POPRAVIJAMO: ure in druge stališne po niski ceni.

PODRUŽNICA

COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonah plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahke mesečne odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa nenhan vpratejate za cene predne drugod kupite.

Najboljše blago.

Najnižje cene.

VABILO NA PLESNO VESELICO IN ZABAVO

katero priredi

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE,

zapadnje Pennsylvanije, v dvorani dr. "Bratstvo" št. 6, S. N. P. J., v Sygan, Pa.

v soboto dne 12. oktobra t. l. ob 6. uri zvečer.

Na programu so izvrstni govorniki, petje, godba in ples.

Vstopnina za moške je 50c. Posamezne ženske 25c.

Uljudno vabimo vsa slovenska in hrvatska društva in vse slovensko občinstvo, da se mnogoštevilno udeleže te zabave in stem pomagajo do hitrejša in boljše zmage za našo prekrasno idejo osvoboditve vseh Jugoslovanov.

Pridite vsi do zadnjega in se zabavajte z nami.

Vabi

ODBOR!

VABILO NA PLESNO VESELICO.

Cenjene rojake iz okolice Farrell, Pa. Youngstown, O., Girard, in Warren, Ohio uljudno vabimo na VINSKO TERGA-TEV dne 12. oktobra, t. l. Pričetek ob 6 uri zvečer. Vse čisti dobiček je namenjen za novo ustanovljeni Slovenski godbi. Torej prijatelji godbe in splošnega kulturnega napredka ne pozabite priti na našo zabavo dvanaajstega oktobra. Za lačne in žejne bo vsestransko preskrbljeno. Pridite vsi in se zabavajte znami. Odbor!

VII. redna konvencija S. N. P. J. v Springfieldu, Ill.

Uradni zapisnik zborovanja.

(Nadaljevanje poročila gl. tajnika.)

Dr. šte.	Ime in priimek	Zavarovan za	Izplačana Vsota	Dolg na Posmrtninah
210	Mike Jelenič, e. 25687	150.00	150.00	
	Frank Novak, e. 6565	600.00	600.00	
	Frank Dezelak, e. 7134	600.00	600.00	
211	John Toporosič, e. 19086	600.00	600.00	
	Lovrene Dragičević, e. 20734	600.00	600.00	
	Niek Magovec, e. 14830	600.00	600.00	
	Matt Vidas, e. 16806	600.00	600.00	
	Matt Dragičević, e. 20559	1,000.00	1,000.00	
	Frank Plahuta, e. 15959	600.00	36.73	563.27
212	John Jancič, e. 11795	600.00	100.00	500.00
213	Frances Rupnik, e. 26237	600.00	600.00	
216	Anton Kastelic, e. 19295	600.00	600.00	
217	Joseph Hoenigman, e. 21153	600.00	600.00	
	Leo Krasovec, e. 18255	600.00	600.00	
	John Jenko, e. 18110	600.00	600.00	
220	John Zajec, e. 19297	600.00	600.00	
	Anton Zupan, e. 17453	600.00	600.00	
223	Radislav Vidic, e. 18142	600.00	600.00	
228	Frank Lipovec, e. 14210	1,000.00	1,000.00	
	Frank Poglajn, e. 12404	600.00	600.00	
	Anton Juznik, e. 3030	600.00	600.00	
229	Martin Knez, e. 21159	1,000.00	1,000.00	
232	Anton Skri, e. 19341	150.00	150.00	
233	John Boh, e. 23162	150.00	150.00	
237	Anton Zorec, e. 25191	600.00	600.00	
240	Frank Rusan, e. 23850	1,000.00	100.00	900.00
	Ignac Kogovšek, e. 4195	1,000.00	1,000.00	
	Stefan Belčević, e. 20190	600.00	600.00	
	Anton Car, e. 23588	600.00	100.00	500.00
	Frank Zelenko, e. 22134	600.00		600.00
242	Frank Brunet, e. 4413	1,000.00	1,000.00	
	John Podmenišek, e. 26668	150.00	150.00	
244	Ursula Mastnik, e. 25721	600.00	600.00	
	Joseph Lucijan, e. 21182	45.00		45.00
	Mike Reposh, e. 27186	600.00	600.00	
	Joseph Stražičar, e. 28847	150.00		150.00
245	Joseph Treven, e. 27602	600.00	600.00	
	George Podzan, e. 28175	1,000.00		1,000.00
248	Joseph Bradač, e. 21582	1,000.00	1,000.00	
	John Sturem, e. 22755	150.00	150.00	
249	Tony Verderbar, e. 28854	600.00	600.00	
251	Ivan Boban, e.	150.00		150.00
257	John Krasovec, e. 1284	600.00	600.00	
264	Joseph Kljun, e. 22780	180.00		180.00
265	Jernej Kraine, e. 4984	600.00	600.00	
266	Frank Pretopnik, e. 27127	600.00	600.00	
267	Anton Krofie, e. 23397	150.00		150.00
269	Joseph Malnar, e. 27406	600.00	600.00	
270	Frank Golob, e. 23405	150.00	150.00	
273	John Jereb, e. 8992	600.00	600.00	
	Josephine Divjak, e. 23413	600.00	600.00	
275	Joseph Mihevc, e. 2156	1,000.00	1,000.00	
276	Anton Krizmanič, e. 23433	1,000.00		1,000.00
277	Vjekoslav Milasinčič, e. 16277	600.00	600.00	
	Joseph Mikuš, e. 13650	600.00		600.00
278	Joseph Gern, e. 23881	150.00	150.00	
281	Matt Kos, e. 23665	150.00	150.00	
283	Mike Lalich, e. 23900	600.00	600.00	
287	Anton Bratosh, e. 24139	600.00	600.00	
290	John Kočevar, e. 25587	600.00	100.00	500.00
306	John Kofrin, e. 25608	600.00	600.00	
	Anna Kofrin, e. 27185	600.00	100.00	500.00
	John Semenič, e. 24952	600.00		600.00
307	Vaclav Pele, e. 25259	150.00	150.00	
309	Mary Jerčinovic, e. 21161	600.00	600.00	
314	Paul Devčić, e. 15298	600.00	100.00	500.00
318	Andrej Zalokar, e. 25668	600.00	350.00	250.00
320	Anna Aušin, e. 25646	600.00	600.00	
322	Mary Jovain, e. 25796	1,000.00	1,000.00	
325	Silvester Strah, e. 26376	150.00	150.00	
329	John Yansha, e. 26704	600.00	600.00	
		\$222,375.00	\$189,430.53	\$33,944.47

Dolg na posmrtninah dne 1. sept. 1916. Izplačane po 1. sept. 1916.

3	Frank Bombač, e. 7423	500.00	500.00	
	John Golob, e. 115	600.00	350.00	250.00
13	Dimitrij Trbovec, e. 11581	600.00	600.00	
11	Spiro Zagorec, e. 4981	600.00	250.00	350.00
14	Frank Kuga, e. 18521	600.00	600.00	
21	Anton Sirola, e. 14212	416.67	416.67	
26	Frank Tlaker, e. 12083	600.00	600.00	
27	Anton Kaučič, e. 1747	500.00	500.00	
47	Anton Potočnik, e. 14161	500.00	500.00	
61	John Kočevar, e. 14170	500.00	500.00	
50	Mike Sapušek, e. 6736	500.00	500.00	
69	Karl Sonta, e. 14397	600.00	600.00	
47	John Klinkov, e. 13240	50.00	50.00	
90	John Krizman, e. 16101	600.00	600.00	
92	Karl Druskovitch, e. 11369	600.00	600.00	
113	Florijan Gartner, e. 14442	600.00	600.00	
117	John Otino, e. 9760	600.00	600.00	
124	John Beber, e. 8946	600.00	600.00	
125	Anton Klobučar, e. 2193	600.00	600.00	
126	Lovrene Smrdel, e. 12334	600.00	600.00	
129	Frank Turk, e. 16504	600.00	600.00	
135	Frank Strle, e. 18390	600.00		600.00
137	Terezija Vidmar, e. 18555	600.00	600.00	
142	Joseph Pire, e. 18652	600.00	600.00	
168	John Šustaršič, e. 18957	600.00	600.00	
197	Peter Obradović, e. 19506	600.00	600.00	
14	Ilja Mirošovec, e. 2003	465.50	465.50	
33	John Rački, e. 17661	100.00	100.00	
		\$237,307.17	\$203,162.70	\$34,144.47

(Članica) John Mikš od šte. 121 in Mary Zidarič od šte. 286 umrli v teku 45 dni po pristopu v jednoto, torej niso opravičeni do posmrtnine.

Slučajev	Vsota
Dolg na posmrtninah dne 1. sept. 1915	28
Umrli člani od 1. sept. 1915 do 1. julija 1918	355
Skupaj	383
Izplačane posmrtnine od 1. sept. 1915 do 1. julija '18	312
Dolg na posmrtninah dne 1. julija 1918	71
	\$ 14,932.17
	222,375.00
	\$237,307.17
	203,162.70
	\$ 34,144.47

Vzroki smrti.

Ubitih v rovih	57
Smrti	57
Bolezen na obistih	11
Rak	5
Krvavenje možganov	3
Krvavenje in druge žilne bolezni	12
Piljučnica	42
Skrletica	1
Ponesrečeni v tovarnah in na različne načine ubitih	19
Ustreljeni po nesreči	4
Alkohol	3
Šrna bolezen	21
Umor	8
Porod	10
Zlomljen križ	2
Samomor	15
Povoženih od vlakov	13
Umorjenih od zlobne roke	8
Vročinska bolezen	6
Slapič	2
Sladkorna bolezen	1
Mrtvoud	3
Bolezen na vratu	1
Nosečnost	1
Različne notranje bolezni	16
Padel v roj	1
Mehurni kamen	1
Rumatizem	2
Ubita od elektrike	2
Utopljeni	3
Vodenica	1
Povožena od avtomobila	2
Zavozljanje črev	2
Opečena	2
Konj ubil	2
Zastrupljeni	3
Tifos	8
Kožna bolezen	1
Zlomljen vrat	2
Kila (utrganje)	1
Naduha	1
Skupaj	355

Umrli člani so bili zavarovani za sledeče svote:

1 pasivni član	\$ 45.00
1 pasivni član	180.00
1 član, ki je storil samomor preden je bil član eno leto	100.00
1 kompromisirana posmrtnina	350.00
28 članov zavarovanih po \$150	4,200.00
270 članov zavarovanih po \$600	162,000.00
48 članov zavarovanih po \$1000	48,000.00
5 članov zavarovanih po \$1500	7,500.00
355	\$222,375.00

Umrli sta dva pasivna člana, ki sta bila v vojaški službi, radi katerih sem se obrnil na vojaške oblasti za natančne identifikacije toda iz odgovorov ni nobenega dvoma o njih smrti, kajti datumi in kraj rojstva, ki so nam ga naznačile vojaške oblasti se vjemajo z originalno prošnjo, ki se nahaja v glavnem uradu. Je pač ležeče na današnji konvenciji, če prizna 30% v polni imenovanem dedičem ali ne. Prvi je Jos. Lucijan, član društva št. 244, Kaylor, Pa., kateri je bil v Humble, Tex., in je tam storil samomor dne 27. novembra 1917, torej ni bil ubit v vojni. Drugi je Jos. Kljun, član društva šte. 264, Cleveland, O. Umrli v Camp Sherman, O. Vzrok smrti: Piljučnica.

Bolniške podpore.

Naš največji problem so bolniške podpore, ki postajajo za jednoto čimdalje večja skrb. Od zadnje konvencije do zaključka knjig, je prišlo na glavni urad 19,498 vplačilnih nakaznic, na katere je bilo nakazano \$497,183.00, ali brez malega pol milijona bolniške podpore. K temu naj pripomnim, da na stotine nakaznic je bilo zavrnjenih ali odloženih, na katere se ni izplačala podpora valed nepravilnega ravnanja v bolezni in splošnega kršenja pravil. Člani so boleli na različnih boleznih, toda največ jih je bilo pobitih pri delu. Sledeče so bolezni in slučaj izplačanih bolniških podpor:

Na slepič	467
Zastrupljenje ali preveliko zauživanje jedi	22
Zastrupljenje krvi	129
Želodčne bolezni	963
Redni porodi	1778
Utrganje (pruh)	242
Neredni porodi	76
Prehlajenje	1900

Statistična tabela bolniških podpor za 1916—1917 in do 30. junija 1918.

Zavarovani za:	Število članov:	Vplačali v bol. sklad:	Prejeli podpore:	Deficit	K dobremu
\$1	10205	\$211,779.05	\$210,920.50		858.55
\$2	5845	167,898.05	154,753.50		13,144.55
\$3	1825	80,248.60	91,522.00	11,273.00	
	17875	\$459,925.70	\$457,196.00		

Iz razprav v listu sem opazil želje nekaterih članov, da žele vedeti v katerih državah in poklicih članstvo prejema največ podpore in kdor dela največ deficita. Taka tabela je zelo potrebna, ki nikakor nemore škoditi, pač pa lahko koristi. Da bomo na jasnem, sestavljam sem tabelo, ko-

Bolezni na obistih	176
Kožne bolezni	47
Bolezni na očeh in nosu	439
Pobitih	7243
Bolanah na sušici	771
Bolanah na revmatizmu	1699
Krčne žile	120
Kostne bolezni	8
Različne notranje bolezni	1141
Vnetje hrbtnice	48
Vročinske bolezni in malarija	440
Rak	24
Umor	85
Želene bolezni	45
Živčne bolezni	38
Bolezni na maternici	85
Vnetje in zastrupenje	813
Mrtvoud	78
Piljučnica	350
Šrna bolezen	100
Krvavljenje	52
Prsne mrene	152
Engina (Mumbs)	22
Solnčnica	1
Skupaj	19498

Tekom zadnjih treh let je bilo opaziti, da veliko bolanih članov je bilo takih, ki so komaj pristopili v jednoto in se javili bolanim takoj ko so bili opravičeni zahtevati bolniško podporo. V več sumljivih slučajih se je uvedla preiskava in v večini slučajev se je dognalo, da niso bili nikoli prej bolani in opravičeni podpore, izjemni par, v katerih se je postopalo v smislu pravil. Da je bolniške podpore zahtevali, kontrolirati, o tem ni nobenega dvoma. Zdravniki včasih sami ne vedo, če je član bolan ali ne in vedo ne kako bolezen ima član. Pisal sem na stotine pisem na različne zdravnike za pojasnila, toda odgovor sem dobil v enem izmed desetih slučajev in ta je bil za nas brez pomena. S podporami so včasih tudi druge stvari kot naprimer: člani trdijo, da je bolnik zdrav in bi lahko delal zdravnik pa, da je bolan; v mnogih slučajih se je dogodilo pa ravno narobe. Prišli smo na sled tudi nekaterim prefriganim bolnikom, ki se zdravijo pri takozvanih mazačih, ki nimajo diplome, zraven mazačev pa imajo zdravnike z diplomo, ki jim podpisujejo nakaznice, da zahtevajo pravilom. Vsem takim članom, katerim smo prišli na sled, je bila odvzeta podpora in dva sta zatožila jednoto in čakamo obravnavo.

Jednota plača podporo za vsak slučaj bolezni izjemni spolnih in takih, katere sami skrivajo. Ta točka pravil je dobra, toda za jednoto nimamo nobene vrednosti, ker če ima član splošno bolezen, dobi zdravnika, da zapiše, da ima revmatizem ali pa kako drugo nevidno bolezen. Od zadnje konvencije smo imeli le par nakaznic, na katerih je bila opisana bolezen tak, da kakoršno jednota ne plača podpore. Poleg tega nimamo prosti simulantov, ki uničujejo bolniški sklad in jim je težavno priti na sled. Jednota ima na stotine revežev, ki so pohabljeni za vso življenje in si z veliko težavo služijo svoj kruh; imajo da tudi velike družine, ki trpe pomankanja. Vsem takim bi jednota lahko pomagala iz bolniškega sklada po dva, tri in več let brez, da bi nam treba kakih posebnih asamentov ali zvišati redni asament, ako bi smolanti imeli malo več sreče in se zavedali, da valed njih trpe taki reveži in njih otroci.

Imeli smo več izrednih asamentov za pokritje deficita v bolniškem skladu, ki znašajo \$20,500.25. Vse to je šlo in za časa zaključka knjig je ostalo v bolniškem skladu še \$5,170.79.

Veškrat je nastalo vprašanje, katerega razreda člani delajo deficit. Name se je spetiralo, da sestavim statistiko, kar sem tudi storil in jo priobčil v Prosveto. Kdor jo je skrbno prečital, je spredel, da leta 1916. so povzročali deficit člani zavarovani za \$3 na dan bolniške podpore. Statistika za leto 1917 nam je pa pokazala, da deficit delajo člani zavarovani za \$1 in za \$3 dneve bolniške podpore.

Sledeča tabela nam izkazuje dohodke in izdatke v bolniški sklad od 1. jan. 1916 od kar obstoje tri razredi za bolniške podpore, pa do 30. junija 1918. Nadalje nam izkazuje, da razred za \$1 dnevne bolniške podpore se komaj vzdržuje, dočim je razred za \$2 v dobrem stanju in ima k dobremu \$13,144.55. Ampak razred za \$3 ima deficita \$11,273.00. To so številke, ki jasno govorijo in o njih ni nobenega dvoma.

Hko društev in članov je v vsaki državi; koliko je vplačano v bolniški sklad in izplačano podpor; koliko deficita imajo društva v vsaki državi in koliko k dobremu. Ta tabela je zelo zanimiva in je vredna, da se pazno pregleda.

(Dalje prihodnjik.)

ODLOŽITEV EKSEKUCIJE DOŠLA PREPACNO; OSBOJENEO EKSEKUTIRAN.

Cleveland, O. — Pasquall Biondi iz Akrona, Ohio, ki je umoril nekega akronskega policaja, je bil elektrodeciran v državni kaznilnici v Columbusu nekaj ur prej, preden je došla odredba, da se eksekucija odloži.

Pisar prizivnega sodišča dolži počasnost pošte da je zakrivil Biondi že mrtvev.

eksekucijo. Prizivni sodnik Grant v Akronu je podpisal potrebne listine že pred enim tednom, toda treba je bilo, da jih podpisše še en prizivni sodnik, da se eksekucija odloži. Zagovorniki Biondija so poslali sodniškega slugo v Cleveland, da dobi podpis še enega sodnika. Prizivni sodnik Laurence je podpisal odlok, ki ga je pisar odpisal v sredo zjutraj. Po poročilu iz Columbusa je tja dospel odlok ob osmih zjutraj, ko je bil Biondi že mrtvev.

STARA PESEM.

Denver, Colo. — Mrs. Miretta Miller je izpovedala pred državnim pravnikom, da ji je Charles A. Ward obljubil, da jo poroči, a ker še živi njegova žena, se mora preje ločiti od nje, da spolni svoj obljubo. Wardu je pomagal neki Eugene Macay, ki je poslal brzojavko, da troški za zakonsko ločitev znašajo \$1,035. Millerjeva je Wardu izročila denar, ki je takoj po sprejemu denarja izginil in se še ni prikazal na dan.

[illegible]

FRANK STONICH (ziatar),
7 W. MADISON ST.,
Chi. Sav. Bank Bldg. (Room 306). CHICAGO, ILLINOIS.